

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/94/2017
Identifikačné číslo spisu:	8706200430
Dátum vydania rozhodnutia:	25.10.2017
Meno a priezvisko:	Mgr. Miroslav Šepták
Funkcia:	súdca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:8706200430.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ W. G., bytom A., N., 2/ M. C., bytom A., D., 3/ O. G., bytom A., N., 4/ V. G., bytom A., N., všetci zastúpení spoločnosťou Advokátska kancelária JUDr. SIDOR, s. r. o., so sídlom v Poprade, Zdravotnícka 4373/6, IČO: 36 866 156, proti žalovaným 1/ O. G., bytom A., F., 2/ T. G., bytom A., H., 3/ U. G., bytom A., X., zastúpenému JUDr. Tatianou Pribylincovou, advokátkou so sídlom v Poprade, Okružná 789/16, 4/ U. A., bytom A., H., o určenie neplatnosti dohody o vyporiadaní dedičstva a iné, vedenom na Okresnom súde Poprad pod sp. zn. 11 C 4/2006, o dovolaní žalovaného 3/ proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 31. marca 2016 sp. zn. 21 Co 13/2015, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Prešove z 31. marca 2016 sp. zn. 21 Co 13/2015 z r u š u j e a v e c m u vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Poprad (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom určil, že dohoda žalovaných 1/ až 4/, ktorá je súčasťou osvedčenia o dedičstve po neb. poručiťovi M. G., nar. XX. Z. XXXX, zomr. dňa XX. Z. XXXX, spísanom na notárskom úrade Mgr. Olgy Piskorikovej ako súdneho komisára pod č. k. 19D/67/2003, Dnot 129/2003, ktorej predmetom sú nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXXX k. ú. Z., a to parcely registra E, parcela č. 499/2 orná pôda o výmere 30 m², parcela č. 500 orná pôda o výmere 5 m², parcela č. 594 orná pôda o výmere 2860 m², parcela č. 595 orná pôda o výmere 2884 m², parcela č. 596 orná pôda o výmere 2689 m², parcela č. 754 orná pôda o výmere 3786 m², parcela č. 755 orná pôda o výmere 2419 m², parcela č. 1434/1 trvalý trávny porast o výmere 813 m², parcela č. 1434/2 trvalý trávny porast o výmere 775 m², parcela č. 1435/1 trvalý trávny porast o výmere 29 m², parcela č. 1437 trvalý trávny porast o výmere 440 m², parcela č. 1541 orná pôda o výmere 2213 m², parcela č. 1542 orná pôda o výmere 2165 m², parcela č. 1677 orná pôda o výmere 828 m², parcela č. 1694 orná pôda o výmere 2820 m², parcela č. 2054 orná pôda o výmere 4903 m² na podiel poručiťľa po B2 v 1-ici zo dňa 8. júna 2003 je neplatná v tej časti, ktorou žalovaný 3/ U. G. nadobudol vlastnícky podiel vo veľkosti 1/5 bez povinnosti vyplatiť syna poručiťľa M. G., nar. X. O. XXXX. Ďalším výrokom súd určil, že právny úkon, a to splnomocnenie zo dňa 6. júna 2003, ktorým M. G., nar. X. O. XXXX., bytom A., Z., N. splnomocnil žalovaného 3/ U. G., aby ho zastupoval pri

prejednaní dedičstva po neb. M. G. v dedičskej veci vedenej pred notárskym úradom Mgr. Oľgy Piskoríkovej-notárky z Popradu pod č. k. Dnot 129/2003, je neplatný. V prevyšujúcej časti súd návrh zamietol. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol tak, že o nich rozhodne do 30 dní po právoplatnom rozhodnutí vo veci samej.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 31. marca 2016 sp. zn. 21 Co 13/2015 podľa § 219 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) rozsudok Okresného súdu Poprad zo 7. októbra 2014 č. k. 11 C 4/2006-656 ako správny potvrdil s výnimkou výroku o zamietnutí návrhu v prevyšujúcej časti (výrok II.); odvolanie proti výroku o zamietnutí návrhu v prevyšujúcej časti odmietol (výrok I., § 218 ods. 1 písm. b/ O. s. p.). Odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozsudku, na ktoré odkázal. Uviedol, že z obsahu spisu je nepochybné, že žalobcovia sa domáhajú určenia neplatnosti vyššie uvedených právnych úkonov dôvodiac, že došlo k sfaľšovaniu podpisu M. G., toho času nebohého. Za účelom zistenia skutkového stavu súd prvej inštancie nariadil znalecké dokazovanie, ktoré bolo následne podrobené kontrolnému znaleckému dokazovaniu. Súdny znalec Martin Nitriansky v znaleckom posudku č. 16/2007 vyjadril záver, že pisateľom podpisu S nie je M. G.. Sporný podpis S je falzifikát, kreovaný neznámou osobou. V trojstupňovej škále hodnotenia súdny znalec vyslovil stupeň - jednoznačnosť. Kontrolným znaleckým posudkom č. 97/2008 Ústavom súdneho inžinierstva Žilinskej univerzity v Žiline bol stanovený záver cit.: „Sporný podpis vyhotovený k priezvisku ‚G.‘ obsiahnutý na origináli písomnosti ‚Plnomocenstvo‘ datovanej 06. 06. 2003 nie je pravým podpisom M. G.. Sporný podpis vyhotovený k priezvisku ‚G.‘ obsiahnutý na origináli písomnosti ‚Plnomocenstvo‘ datovanej 06. 06. 2003 vyhotovil U. G.“ Pokiaľ súd prvej inštancie zamietol návrh na doplnenia dokazovania ďalším kontrolným znaleckým posudkom, sú jeho závery správne. Odvolací súd v tejto súvislosti poznamenal, že zákon neustanovuje predpoklady pre nariadenie kontrolného znaleckého posudku a ponecháva to na úvahe súdu. Jeho vypracovanie prichádza do úvahy predovšetkým vtedy, ak má súd pochybnosti o správnosti vypracovaného znaleckého posudku. Záleží však vždy na konkrétnych okolnostiach prípadu a na úvahe súdu, či sa vzniknuté pochybnosti podarí odstrániť alebo nie. Súd prvej inštancie v predmetnom konaní uvedený záver v znaleckom posudku hodnotil v kontexte všetkých okolností, ktoré v konaní vyšli najavo. Z týchto dôvodov ani odvolací súd nepovažoval dôvod spochybnenia znaleckého posudku (závislosť na alkohole) za dostatočný, keďže riešiteľ znaleckej úlohy pred súdom ozrejmil relevanciu a znaky intoxikácie autora podpisu, ktoré však v predmetnom prípade odmietol. Konštatovanie a záver, že podpis je vyhotovený v určitých častiach širokým rozmachom a švihom, čo je dôležité bez prerušenia písacieho pohybu, je v priamom rozpore so sprievodnými javmi intoxikovaných autorov podpisu, ktoré sú sprevádzané trasom, častým prerušením písacieho pohybu. Preto ani odvolací súd nepristúpil k vykonaniu ďalšieho dokazovania sledujúc zásadu hospodárnosti konania a reflektujúc na to, že skutkový stav zistený súdom prvej inštancie je správny, ktorého pochybnosti boli zo strany jedného z riešiteľov znaleckého úkonu vysvetlené. Vzhľadom na to, že právny predchodca žalobcov vlastnoručne nepodpísal predmetné plnomocenstvo, preto nikdy neprejavil vôľu uzatvoriť ho, možno vyvodiť záver, že právny úkon je neplatný. Majúc na zreteli uvedené, odvolací súd považoval odvolacie námietky žalovaného 3/ za nedôvodné a rozsudok v zmysle ust. § 219 ods. 1 O. s. p. ako správny potvrdil s výnimkou výroku o zamietnutí návrhu v prevyšujúcej časti. Napadnutým rozsudkom v zamietavej časti nebola žalovanému 3/ spôsobená žiadna materiálna ujma na jeho právach. Za tohto stavu odvolací súd odvolanie proti výroku o zamietnutí návrhu v prevyšujúcej časti odmietol (§ 218 ods. 1 písm. b/ O. s. p.) s tým, že o trovách odvolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie (§ 224 ods. 4 O. s. p.).

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu (jeho výroku II.) podal dovolanie žalovaný 3/ pred nadobudnutím účinnosti zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), t. j. pred 1. júlom 2016, ktorého prípustnosť odôvodňoval ustanovením § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. a dôvodnosť ustanoveniami § 241 ods. 2 písm. a/ a c/ O. s. p. Namietal správnosť záverov znaleckého posudku č. 16/2007 znalca Martina Nitrianskeho zo dňa 24. septembra 2007 ako aj kontrolného znaleckého posudku č. 97/2008 Ústavu súdneho inžinierstva Žilinskej univerzity v Žiline zo dňa 31. marca 2008; uvedené posudky z procesnoprávneho hľadiska nespĺňajú zákonné podmienky vypracovania. Dôvodil, že súd prvej inštancie sa s procesnými námietkami žalovaného 3/ pri vypočúvaní znalca nevysporiadal; v odôvodnení rozsudku ich neuviedol. Tým, že súd nepripustil otázky položené znalcovi žalovaným 3/,

odňal mu možnosť konať pred súdom. Dovolateľ ďalej namietal zamietnutie jeho návrhu na doplnenie dokazovania ďalším kontrolným znaleckým posudkom súdom prvej inštancie. Žalovaný 3/ v dovolaní napokon namietal neakceptovanie jeho návrhov na predvolanie svedkov súdom prvej inštancie, ktorý svedkov nepredvolal, návrhy uznesením zamietol alebo ich ignoroval, čo v odôvodnení rozsudku nezdôvodnil. Na základe uvedeného dovolateľ navrhol, aby dovolací súd dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu ako aj rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie súdu prvej inštancie.

4. Žalobcovia sa vo vyjadrení k dovolaniu stotožnili s napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu; dovolanie žalovaného žiadali zamietnuť ako neprípustné a priznať žalobcom náhradu trov dovolacieho konania.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podal včas dovolateľ zastúpený v súlade s § 429 ods. 1 CSP, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému ho zákon pripúšťa a bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu v napadnutom výroku je potrebné zrušiť.

6. Vzhľadom k tomu, že dovolanie žalovaného 3/ bolo podané pred 1. júlom 2016, t. j. za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov, dovolací súd postupoval v zmysle ustanovenia § 470 ods. 2 CSP, podľa ktorého právne účinky úkonov, ktoré nastali v konaní pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované, a prípustnosť podaného dovolania posudzoval v zmysle § 236, § 237 ods. 1 a § 238 O. s. p.

7. Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O. s. p. bolo možné dovolaním napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa. Prípustnosť dovolania proti rozsudku odvolacieho súdu je upravená v §§ 237 a 238 O. s. p. S prihliadnutím na obsah dovolania najvyšší súd osobitne skúmal, či postupom (rozhodnutím) odvolacieho súdu nedošlo k odňatiu možnosti žalovaného 3/ konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.).

8. Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie procesne nesprávny postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie tých procesných oprávnení účastníka konania, ktoré mu priznáva Občiansky súdny poriadok. O procesnú vadu v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva [v zmysle § 18 O. s. p. majú účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv - viď napríklad právo účastníka vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O. s. p.), nazerať do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O. s. p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O. s. p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O. s. p.), na to, aby mu bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O. s. p.)].

9. Európsky súd pre ľudské práva vydal 13. januára 2015 rozsudok vo veci Trančíková proti Slovenskej republike, v ktorom sa zaoberal aj opodstatnenosťou námietky o nemožnosti vyjadriť sa k vyjadreniu protistrany v rámci odvolacieho konania. V tomto rozsudku dospel Európsky súd pre ľudské práva k názoru, že aj keď vyjadrenie k odvolaniu neobsahuje žiadne nové skutočnosti alebo argumenty, ku ktorým by sa procesná strana už nebola vyjadrila v predchádzajúcom priebehu konania, a prípadne ide o vyjadrenie nemajúce vplyv na rozhodnutie odvolacieho súdu, musí byť druhému účastníkovi daná možnosť oboznámiť sa s ním, ak bolo formulované ako právna a skutková argumentácia.

10. V rozsudku sa doslovne uvádza, že „požiadavka, aby účastníci súdneho konania mali možnosť dozvedieť sa o všetkých predložených dôkazoch alebo vyjadreniach podaných v ich veci a vyjadriť sa k nim, sa vzťahuje na odvolacie konanie rovnako ako na prvostupňové konanie, a to napriek skutočnosti, že odvolanie nemusí vyvolať žiadnu novú argumentáciu“. Pokiaľ súd takúto možnosť druhej procesnej

strane nevytvorí, dochádza k porušeniu práva na spravodlivé konanie, ktoré je zaručené článkom 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej aj „dohovor“).

11. Na vady konania, ktoré sú uvedené v § 237 ods. 1 O. s. p., je dovolací súd povinný prihliadať bez ohľadu na to, či ich dovolateľ uplatnil alebo neuplatnil (viď § 242 ods. 1 O. s. p.).

12. Vychádzajúc z uvedeného bolo v preskúmvanej veci potrebné zohľadniť, že v odvolacom konaní predložili žalobcovia súdu svoje vyjadrenie zo 4. decembra 2014 (č. l. 718 spisu), žalovaný 3/ ale nemal možnosť dozvedieť sa o tomto podaní žalobcov a prípadne sa k nemu aj vyjadriť, lebo súd mu ho nedoručil. Opomenutím doručenia tohto vyjadrenia žalovanému 3/ došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a tým k odňatiu mu možnosti konať pred súdom v zmysle ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p.

13. Uvedená skutočnosť, že došlo v konaní k procesnej vade podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p. je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou nemôže byť považované za správne. Dovolací súd tak dospel k záveru, že dovolanie žalovaného 3/ je nielen procesne prípustné, ale aj opodstatnené a ďalej sa s ostatnými dovolacími dôvodmi a vecnou stránkou dovolania nezaoberal. Najvyšší súd preto rozsudok krajského súdu v celom rozsahu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1, § 450 CSP).

14. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania týkajúceho sa dovolania proti tomuto (zrušenému) uzneseniu krajského súdu (§ 453 ods. 3 CSP).

15. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.